

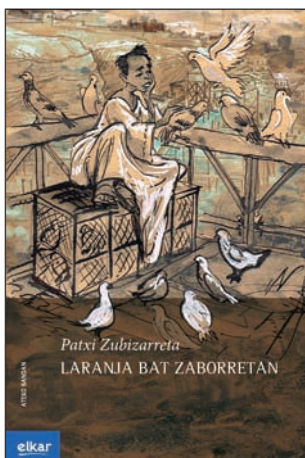
KULTURKRITIKA

» LIBURUA

Ametsak laranja bat zaborretan dira

Saioa Ruiz

Laranja bat zaborretan

PATXI ZUBIZARRETA

Elkar, 2015

“Gure bitzta amestu baino gehiago, gure ametsi bizia ematen saiatu behar gaituk, gure ametsak bizitzen” (*Laranja bat zaborretan*, 99. orrialdean). Esaldi hau ekarri nahi izan dut, ederra izateaz gainera, ongi laburtzen duelako Patxi Zubizarretaren azkeneko eleberria, *Laranja bat zaborretan* (Elkar, 2015).

Tituluarekin bat eginez, hastapeneko para-testu gisa, *Ibrahim jauna* eta *Koranaren loreak* pelikularen aipu bat topatzen dugu, eremu pobre edo aberats batean ote gauden jakiteko zakarrontziak begiratzea besterik ez dugula dioena.

Ametsaz, laranja eta zaborraz ari garela, Karabino izeneko mutila izanen dugu hiruen arteko lotura elementua eta eleberriko protagonista. Bera bezalako pertsona batek bakarrik amestu dezake zaborretan laranja bat topatzearen luxuarekin.

Zubizarretak Kairo Zaharreko Mukattam hirira eramaten gaitu, “asto batek asfaltoan kraskatutako intxaur bat bezalako auzunera” (9. orrialdean) edo, bestela esanda, *Zabalin* esaten zaien kristau koptoen komunitatera, Karabino eta bere familiarena hain zuzen ere. Kairoko zaborra biltzeaz arduratzen dira *zabalin* deiturikoak, “jainkoaren oparia den hori” (12. orrialdean) biziraupen iturri bakarra dutelako. Determinazioa agintari den –“*Zabalin* jaio gintuan eta *zabalin* hilko gaituk”– eta esperantzarik ez dagoen –“gu zorri izateko jaio gintuan”– giro honetan hala ere, Karabinok amets bat dauka: Mukattametik Kairo Berrira alde egitea. Karabinok, gainerakoek ez duten gaitasun bat duelako

barre egiten diote bere lagunak eta zenbaitetan jo ere, ameslaritzat dutelako. Liburua-ren lehen partean bere haurtzarotik orain arteko amets ez dihardu besteak beste. Bere amets errepikakor horietako baten ondoren, Al-Qaraban Hildakoen Hirira joatea erabakitzen du eta bertan ezagutuko du Nagib ipuin kontalari itsua.

Pertsonaia honek, Jakoben hamaikagarren semea Joseren istorioa txertatzen du eleberria ahozko tradizioari lotuz. Nagib itsua-ren ipuin bakoitzaren amaieran irakurleak QR kodeak topatuko ditu, nahi izan ezker, kondairak ahots biziz entzun ahal izateko. Esperientzia guztiz gomendagarria.

Eleberri honen berezitasuna tradizio desberdinen (idatzia eta ahozkoa) lotura eta arteen arteko hibridismoa da. Zubizarretaren idazkerak, Mintxo Cemillánen ilustrazioekin lagundurik, sinbologia ezin aberatsagoa eratzen dute, Karabinoren ametsen mundua hitzez eta irudiz eskaintzen duena. ■

Patxi Zubizarreta idazle ordiziar-gasteiztarra.

